

DU LỊCH HOMESTAY, MỘT LOẠI HÌNH DU LỊCH ĐANG CÓ NHIỀU TRIỂN VỌNG Ở TP. CẦN THƠ

ThS. HUỲNH HOANG KHẢ

Trong những năm gần đây, du lịch homestay đang dần khẳng định vị thế của mình trong ngành du lịch Cần Thơ nói riêng và nền kinh tế TP. Cần Thơ nói chung. Trong khuôn khổ bài viết, xin giới thiệu đôi nét về tiềm năng, hiện trạng phát triển của loại hình du lịch tương đối mới mẻ này, góp phần làm phong phú thêm các loại hình du lịch ở TP. Cần Thơ, thu hút được nhiều du khách đến với Cần Thơ, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho người dân, thúc đẩy sự phát triển kinh tế của toàn thành phố. Thông qua hoạt động của du lịch homestay có thể giới thiệu với du khách về các truyền thống văn hóa của người miền Tây, sông nước miệt vườn.

1. Giới thiệu

Ngày nay mức sống của con người ngày càng được nâng cao, họ không chỉ có nhu cầu đầy đủ về vật chất mà còn có nhu cầu được thỏa mãn về tinh thần như vui chơi, giải trí và du lịch. Do đó, du lịch là một trong những ngành có triển vọng. Đây cũng là một trong những ngành đóng góp rất lớn trong cơ cấu nền kinh tế của các quốc gia trên thế giới nói chung và của Việt Nam nói riêng. Hiện nay do nhu cầu của khách rất đa dạng, ngày càng đòi hỏi những sản phẩm du lịch chuyên biệt, độc đáo, vì vậy có rất nhiều loại hình du lịch được mở ra: như loại hình du lịch Homestay, du lịch Mice, du lịch tìm hiểu văn hóa,...

Có vị trí thuận lợi, có tài nguyên du lịch phong phú, nên Cần Thơ thật sự là điểm đến vô cùng lý tưởng, làm sứ giả, là đại diện hình ảnh cho đồng bằng sông Cửu Long, tuy nhiên, thực tế thì du lịch Cần Thơ vẫn chưa được phát triển một cách trọn vẹn, chưa xứng tầm với tiềm năng của mình. Tôi nhận thấy rằng du lịch Homestay tại Cần Thơ đang phát triển và có nhiều triển vọng nếu được sự quan tâm và đầu tư đúng mức của các ngành, các cấp, bởi vì TP. Cần Thơ thật sự

là mảnh đất thích hợp, là vườn ươm lý tưởng cho loại hình này.

2. Khái quát về Du lịch Homestay

2.1. Khái niệm về du lịch Homestay

Du lịch Homestay là loại hình du lịch mà du khách được ở và sinh hoạt chung nhà với người dân bản xứ (chứ không phải trong các nhà nghỉ, khách sạn theo kiểu du lịch thông thường). Du khách tự do đi tham quan các nơi, khám phá trải nghiệm cuộc sống thường ngày của họ, xâm nhập vào đời sống gia đình của người bản xứ thông qua con đường học tập, du lịch, tham quan, tìm hiểu văn hóa... Theo hình thức này du khách sẽ cùng ăn, ở, làm, sinh hoạt cùng người dân, tức là chủ nhà nơi họ sống.

Đây cũng là loại hình du lịch mà người dân địa phương mời khách đến tham quan, tham gia các sinh hoạt cộng đồng mang tính làng bản và khách thường lưu lại qua đêm. Thông qua hoạt động này, người dân có thu nhập từ việc đón khách, cho thuê đất cắm trại, chỗ nghỉ đêm, dịch vụ ăn uống, hướng dẫn khách tham quan. Tham gia các chương trình của tour du lịch, du khách sẽ được khám phá nơi sinh sống, tìm hiểu, tham dự

các tập tục sinh hoạt, tập quán canh tác của người dân địa phương.

Du lịch homestay là hình thức du lịch bền vững, quảng bá văn hóa, con người và cảnh đẹp một cách chân thật, rút ngắn khoảng cách giữa khách với người dân bản địa.

Ngoài ra, Homestay còn được hiểu khi sinh viên du học sang các nước khác, sống cùng với người bản xứ nơi mà mình đến, chi phí ăn ở thì có thể được trả ít hay gặp may mắn thì được miễn phí do người tình nguyện giúp đỡ sinh viên nghèo. Cả hai đều thăm dò hoàn cảnh của nhau, thông qua nhà trường, có khi may mắn thì họ giúp trên mức độ mong đợi.

2.2. Những điểm khác biệt của hình thức du lịch Homestay với các loại hình du lịch khác

Khác hẳn với hình thức du lịch nghỉ dưỡng thường chọn những nơi nghỉ có chất lượng dịch vụ tốt, du lịch Homestay chọn nhà dân bản địa cho khách du lịch nghỉ chân. Như vậy đồng nghĩa với việc khách du lịch sẽ cùng sinh hoạt với gia chủ mọi hoạt động trong gia đình, từ giờ giấc nghỉ ngơi, ăn uống đến hoạt động vui chơi giải trí... Tùy theo từng mục đích của du khách mà du lịch Homestay có những thiết kế tour chuyên biệt. Nhưng hầu hết đều chọn cách 3 trong 1, tức “cùng ăn, cùng nghỉ, cùng chơi”. Bởi đối tượng khách du lịch của loại hình du lịch này rất háo hức tiếp cận triệt để văn hóa, con người, ẩm thực của điểm đến đã chọn. Homestay mang lại cảm giác gần gũi cho khách du lịch khi trực tiếp tham gia vào từng hoạt động của người dân địa phương. Do đây là loại hình khá nhạy cảm, vì thế những nhà dân được chọn làm Homestay cho du khách cũng phải đáp ứng rất nhiều yêu cầu từ phía các công ty hoặc tổng cục du lịch của nước sở tại, vì lí do an ninh và an toàn cho du khách.

Mặc dù khi du khách chọn hình thức Homestay, du khách sẽ không thể nào có được cảm giác thoải mái tuyệt đối như khi nghỉ dưỡng tại các khách sạn hay các resort cao cấp với đầy đủ tiện nghi, nhưng thay vào đó là những trải nghiệm

mới mẻ, nhiều thú vị và bất ngờ, không gia đình nào giống gia đình nào dù là họ cùng sinh sống trên cùng một lãnh thổ.

Homestay cũng có nhiều hình thức cho du khách chọn lựa, tùy thuộc vào mục đích và sở thích của từng người. Du khách có thể chọn hình thức chỉ sinh hoạt và nghỉ qua đêm với chủ nhà hoặc chọn tất cả. Khách du lịch có cơ hội tìm hiểu, học hỏi thêm những cái mới nhưng cái mới đó phải đảm bảo là không đụng chạm với nền văn hóa vốn có của họ.

Có thể nói, Homestay đang rất được ưa chuộng và đang dần trở thành xu hướng mới, khi mà những loại hình du lịch nghỉ dưỡng hay tham quan đang đi dần vào sự cũ kỹ, thiếu đổi mới dẫn đến nhàm chán với khách du lịch. Hy vọng rằng, vào khoảng thời gian không xa, loại hình du lịch này sẽ càng hoàn thiện hơn, đáp ứng được những mong muốn cao hơn của du khách, nhất là du khách nước ngoài mong muốn tìm hiểu, khám phá văn hóa Việt Nam. Homestay là hoạt động hiệu quả để quảng bá văn hóa Việt Nam, gia đình truyền thống Việt Nam. Thông qua việc ở nhà dân mà du khách quốc tế đã thay đổi quan điểm về Việt Nam và yêu Việt Nam hơn.

2.3. Vai trò của du lịch Homestay

2.3.1. Vai trò đối với xã hội

Việc phát triển loại hình du lịch Homestay sẽ giúp cho người dân địa phương nơi đó tiếp cận được nhiều hơn với xã hội bên ngoài, người dân sẽ được tham gia, kiểm soát và quản lý, từ đó nâng cao nhận thức của người dân, nâng cao dân trí, có sự hiểu biết hơn về những nét văn hóa khác nhau giữa các cộng đồng người, tiếp cận với những nền văn hóa khác nhau trên thế giới. Đồng thời, nét văn hóa mang đậm bản sắc truyền thống, nét sinh hoạt cổ xưa của người dân Việt Nam sẽ được gìn giữ, sẽ giúp cộng đồng có ý thức hơn trong việc bảo tồn và phát triển các giá trị văn hóa của dân tộc và phát huy đến các dân tộc và các nước khác trên thế giới.

Đối với du khách quốc tế, khi tham gia du lịch homestay, nét văn hóa, tập quán mang đậm bản

sắc địa phương của nơi đến sẽ được giới thiệu, là kênh thông tin đến các nước trên thế giới.

Việc phát triển loại hình này có tác động hai chiều, người đi du lịch thì thỏa mãn mục đích của mình và ngược lại người bản địa cũng có lợi ích riêng của họ.

2.3.2. Vai trò đối với kinh tế

Khi du lịch Homestay phát triển, người dân địa phương tham gia làm du lịch bằng việc cho du khách lưu trú, nấu những bữa cơm cho du khách, người dân sẽ có thêm thu nhập trong cuộc sống. Đồng thời, du khách cũng góp phần nâng cao cuộc sống cho người dân bằng việc mua những đặc sản tại nơi tham gia du lịch Homestay. Do đó, khi du lịch Homestay phát triển sẽ là hướng đi mới cho phát triển kinh tế trong tương lai, từng bước góp phần xóa đói giảm nghèo cho người dân, tạo việc làm. Mặt khác, khi du lịch Homestay phát triển sẽ giúp bảo vệ môi trường sinh thái, giúp du lịch phát triển bền vững.

3. Tiềm năng phát triển du lịch Homestay ở Cần Thơ

3.1. Tài nguyên du lịch tự nhiên

Một số điểm du lịch tự nhiên nổi tiếng có thể phục vụ du lịch homestay ở Cần Thơ như:

- **Du lịch chợ nổi:** là hình thức mua bán (hộp chợ) trên sông vào lúc sáng sớm. Chợ nổi Cái Răng: thuộc quận Cái Răng, thành phố Cần Thơ, cách bến Ninh Kiều 1,8km, du khách phải thức dậy rất sớm để đi xem chợ nổi, chính là sự sinh hoạt đặc thù của vùng đồng bằng sông Cửu Long còn lưu lại. Chợ chuyên trao đổi, mua bán nông sản, các loại trái cây, hàng hóa, thực phẩm, ăn uống. Chợ nổi là tự phát do đó cảnh sinh hoạt là rất tự nhiên, mang lại cho du khách nhiều thích thú, các chợ nổi có điểm chung là không có nhà để họp chợ, không có sạp bày bán hàng hóa. Chợ nổi có cách chào hàng rất độc đáo đó là các ghe bán họ phải treo hàng nông sản họ cần bán lên một cây sào gọi là cây bẹo.

Hiện tại ở TP. Cần Thơ có chợ nổi Cái Răng (quận Cái Răng) và chợ nổi Phong Điền (Huyện Phong Điền).

- Du lịch sinh thái vườn

Khu du lịch Mỹ Khánh - điểm Du lịch sinh thái hấp dẫn nhất tại đồng bằng sông Cửu Long. Với diện tích 50.000m², nằm ngay trên lộ vòng cung lịch sử giữa hai chợ nổi Cái Răng và chợ nổi Phong Điền, thuận lợi cho việc tham quan cả đường thủy lẫn đường bộ. Với hơn 20 loại trái cây, hệ thống nhà nghỉ Bungalow, nhà xưa Nam bộ, đàn ca tài tử, karaoke, tổ chức tiệc, hội nghị, họp mặt, các trò chơi tham quan...

Đến đây có lẽ phải nhắc đến tour “Một ngày làm điền chủ”, du khách sẽ có một ngày được sống trong cảm giác của một điền chủ thời xưa, có lính lệ theo hầu, có người che võng lọng khi ra ngoài, có “con sen” phục vụ cơm nước và được thưởng thức đúng những món đặc sản chỉ có điền chủ ngày xưa mới được ăn. Đặc biệt, nơi đây còn được tổ chức nhiều trò chơi dân gian hấp dẫn như: leo cao, xích lô đạp, nhảy bao bố và những trò mang tính tập thể, có tinh thần đồng đội như: đua guốc mộc, đi cầu ô thước, câu cá sấu hay được xem đua heo và đua chó phốc.

Ngoài ra, Cần Thơ còn có nhiều vườn sinh thái khác như: Vườn du lịch sinh thái Thủy Tiên, vườn dâu Hạ Châu, Vườn du lịch Kim Phú Đô, Khu du lịch Ba Láng, Gia Trang Quán, Vườn du lịch Vũ Bình, Vườn sinh thái Sơn Ca, Vườn du lịch Giáo Dưỡng...

- **Vườn cò Bằng Lăng:** Vùng “đất lành chim đậu” này thuộc xã Thới Thuận, quận Thốt Nốt, cách trung tâm TP. Cần Thơ khoảng 45km. Nơi đây đang trở thành điểm đến hấp dẫn, độc đáo của tour du lịch sinh thái miệt vườn. Vườn cò rộng khoảng 2ha, có trên 20 loài chim, 10 giống cò với đến hàng chục ngàn con trú ngụ. Các loại cò sống ở đây gồm cò ruồi, cò cá, cò ngà, cò ma, cò xanh, cò lép, cò đúm, cò sen, cò quắm, còn có một số loài thuộc bà con của nhà cò như vạc, bồ nông, cuốc, cồng cộc, bìm bịp, điên điển, bạc má, diệc.... Vườn cò Bằng Lăng được hình thành từ năm 1983 theo kiểu tự phát. Đây cũng là loại vườn chim độc đáo nhất nước.

3.2. Tài nguyên nhân văn

Cần Thơ trải qua nhiều giai đoạn thăng trầm và thịnh vượng, tuy nhiên vẫn giữ được những giá trị truyền thống anh hùng, những di tích lịch sử văn hóa. Các giá trị ấy được kế thừa từ quá khứ và đã trở thành những nguồn lực to lớn không thể thay thế cho sự phát triển mạnh mẽ của ngành du lịch. Cùng với văn hóa của các cộng đồng dân tộc đã hòa quyện vào nhau và cùng chung sống như một đại gia đình: Kinh, Hoa, Khmer... Từ đó hình thành nên các công trình kiến trúc mang đậm nét cổ kính, các lễ hội truyền thống. Ngoài ra, còn có các làng nghề gắn bó với cuộc sống người dân địa phương.

Những công trình kiến trúc nổi tiếng như: Đình Bình Thủy, Chùa Long Quang, Chùa Ông (Quảng Triệu Hội quán), Nhà cổ Bình Thủy, Chùa Khmer Munir Ângxây, Bến Ninh Kiều, Chợ cổ Cần Thơ.

Những lễ hội chính: ngoài các lễ hội quốc gia, Cần Thơ còn có những lễ hội địa phương như sau: Lễ hội cúng đình Bình Thủy, Lễ hội chùa Ông, Chôi Chnam Thmây, Bonh Đôl-ta, Bonh Oc-om-bok, Chợ hoa xuân Bến Ninh Kiều.

Những làng nghề truyền thống: làng hoa Thới Nhứt, làng đan lưới Thơm Rơm, làng đan lợp Thới Long, làng bánh trắng Thuận Hưng, Hoa - Kiếng cổ Cần Thơ.

Những điểm vườn du lịch: 12 điểm vườn, khu du lịch (Có 5 điểm vườn du lịch có lưu trú: Công ty TNHH Du lịch Sinh thái Mỹ Khánh, Vườn du lịch Sinh thái Thủy Tiên, Vườn du lịch Giáo Dường, Gia Trang Quán, Vườn du lịch Kim Phú Đô).

Các Doanh nghiệp lữ hành:

- 23 doanh nghiệp lữ hành (có 07 đơn vị kinh doanh lữ hành quốc tế)
- 08 chi nhánh công ty lữ hành (có 05 đơn vị lữ hành quốc tế)
- 04 đơn vị vận chuyển khách B297
- 01 đại lý (giới thiệu khách du lịch và bán vé máy bay).

3.3. Hiện trạng phát triển du lịch Homestay ở Cần Thơ

3.3.1. Lượt khách du lịch đến Cần Thơ

Lượt khách đến Cần Thơ năm 2009 giảm 11,47% so với năm 2008. Nhưng tổng số khách đến Cần Thơ năm 2010 tăng là 880,252 lượt và đến năm 2011 đã tăng lên 972,450 lượt. Tạo được nhiều bước đột phá. Tuy nhiên, từ năm 2008 đến 2011 lượt khách quốc tế đến Cần Thơ có xu hướng giảm, nguyên nhân là do giai đoạn 2008 - 2011 tình hình thế giới không ổn định, khủng hoảng tài chính và suy thoái kinh tế toàn cầu, nhiều dịch bệnh xảy ra đã ảnh hưởng trực tiếp đến ngành du lịch trong và ngoài nước.

Khách nội địa đến Cần Thơ lớn hơn nhiều so với khách quốc tế do tài nguyên du lịch phù hợp cho việc phục vụ khách nội địa và xu hướng đi du lịch trong nước tăng. Năm 2007 đón được 537.320 lượt khách thì đến năm 2011 là 802.125 lượt khách.

3.3.2. Hiện trạng phát triển du lịch Homestay ở Cần Thơ

Đã từ lâu Cần Thơ luôn được ví như “đô thị miệt vườn sông nước nhỏ ở Việt Nam”, trong khi những loại hình du lịch khác như dã ngoại, sinh thái, đã trở thành những “món ăn” khá cũ trong thực đơn của du khách, du lịch Cần Thơ làm gì để giữ chân du khách quốc tế ở lại dài ngày hơn trong khi họ đã thỏa thuê tại vườn sinh thái, đã sướng mắt ngắm cảnh sông nước. Du lịch Homestay là một mô hình du lịch khá mới mẻ nhưng có sức hấp dẫn lạ kỳ trên vùng đất này. Du lịch Homestay là loại hình du lịch đòi hỏi việc khai thác kinh doanh phải đi đôi với việc bảo vệ môi trường du lịch... vốn là nơi sẵn có tiềm năng về cảnh quan, cây xanh chắc chắn sẽ nở rộ nếu được đặt đúng quỹ đạo.

Kể từ khi thành lập, mô hình du lịch Homestay Cần Thơ đã có những thành tựu không nhỏ, đóng góp vào sự phát triển ngành du lịch của thành phố. Ban đầu xuất hiện với qui mô và số lượng nhỏ nhưng đến nay Cần Thơ hiện có hơn 5 điểm dịch vụ homestay hoạt động, thường xuyên đón

các đoàn khách du lịch quốc tế. Dịch vụ du lịch này đã và đang thu hút khá mạnh du khách nước ngoài. Đa số các nhà vườn đã có liên doanh với các công ty du lịch.

Thường một tour Homestay ở Cần Thơ kéo dài 1 ngày 1 đêm, giá khoảng 10 USD/1 khách với nhiều chương trình đặc sắc. Du khách rất thích mô hình du lịch Homestay này do vừa thân thiện với môi trường, vừa có lợi cho sức khỏe, được tham gia vào những hoạt động rất thực tế và thú vị, trải nghiệm cảm giác một ngày làm người dân miền Tây vùng sông nước. Trong thời gian lưu trú, du khách hòa mình vào đời sống gia chủ, tham gia các sinh hoạt thường nhật của người dân nông thôn, để ít nhất một ngày hiểu được người dân bản địa sống, làm việc gì và ăn gì, cùng đi chợ, mua thức ăn, cùng vào bếp để nấu nướng những món ăn truyền thống của miền Tây và chăm sóc vườn trái cây, kết hợp với chương trình tham quan tìm hiểu những danh thắng, di tích ở Cần Thơ... Tùy từng thời điểm, có những chương trình tham quan như: đi xe đạp trong vòng bán kính 5-10 km xung quanh khu vực homestay, tham quan chợ nổi, giao lưu, sinh hoạt với người bản địa. Công việc diễn ra chậm rãi, nhưng có rất nhiều tiếng cười sảng khoái của du khách và nông dân.

4. Một số đánh giá về tình hình phát triển du lịch homestay ở TP. Cần Thơ

Các điểm dịch vụ du lịch homestay ở Thành phố Cần Thơ, tập trung chủ yếu ở quận Ninh Kiều, quận Cái Răng và huyện Phong Điền. Thường xuyên hoạt động cao điểm vào khoảng từ tháng 10 của năm trước kéo dài đến tháng 6 năm sau. Số khách du lịch quốc tế đến với dịch vụ này ngày càng tăng, khiến các điểm homestay này thường xuyên quá tải. Đây cũng là tình hình chung của các dịch vụ homestay ở TP. Cần Thơ. Việc đầu tư vào mô hình du lịch Homestay cũng là hướng để người dân có thể hưởng lợi trực tiếp từ du lịch, đồng thời mở rộng không gian du lịch đến các vùng ven, giảm tải cho khu trung tâm thành phố. Nhiều điểm homestay đã đầu tư nâng cấp chất lượng dịch vụ, mở rộng diện tích hoạt động.

Nhìn chung, lượng khách đến đây ngày càng tăng nhưng số lượng khách nghỉ đêm tại đây thì còn khá thấp, do buổi tối chưa có nhiều tiết mục đặc sắc, dịch vụ còn đơn điệu, khi đến nhà vườn nào thì chương trình cũng tương tự nhau... Trên thực tế đây là hoạt động du lịch có tiềm năng. Dù là điểm đến của nhiều du khách quốc tế và đang thu hút được nhiều người tham gia, nhưng các điểm homestay ở TP. Cần Thơ đã và đang bộc lộ nhiều hạn chế, hiệu quả khai thác còn rất thấp, chưa phát huy được thế mạnh và tiềm năng của loại hình dịch vụ này. Nguyên nhân chính là do chưa có một chiến lược phát triển rõ ràng và cụ thể, một số hộ dân chưa quen với việc có người lạ ở trong nhà, nhất là khách nước ngoài,...

5. Kết luận:

TP. Cần Thơ có đủ điều kiện về tự nhiên cũng như tài nguyên du lịch nhân văn để phát triển loại hình du lịch homestay - một hướng đi mới cho ngành du lịch ở TP. Cần Thơ. Tuy nhiên, để có thể khai thác tốt và có hiệu quả các nguồn tài nguyên này cần phải có sự phối hợp giữa các ngành các cấp, tổ chức các buổi tập huấn cho những hộ dân tham gia du lịch homestay về cách phục vụ, cơ sở vật chất, các hoạt động sinh hoạt thường ngày,... nhưng vẫn giữ được nét truyền thống, nét đặc trưng riêng của vùng sông nước, đồng thời phải chú trọng đến ngoại ngữ giao tiếp để người dân có thể giao tiếp với khách nước ngoài,... Trong tương lai TP. Cần Thơ sẽ phát triển có hiệu quả loại hình du lịch homestay, góp phần tăng thu nhập, giải quyết việc làm, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho người dân, góp phần phát triển kinh tế của toàn thành phố.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Nghiêm Minh, 2003, Miệt vườn sông nước Cửu Long, Sở VHHT và DL TP.Cần Thơ.
- [2] Trần Nhuận, 1996, Du lịch và kinh doanh du lịch, NXB Văn hóa Thông tin, Hà Nội
- [3] Trần Văn Thông, 2006, Tổng quan du lịch, NXB Đại học Quốc gia TP.HCM
- [4] Bùi Thị Hải Yến, 2008, *Tuyển điểm du lịch Việt Nam*, NXB Giáo dục, Hà Nội